

Řečtí a římsští bohové

Tematická oblast	Antika
Datum vytvoření	3. 7. 2013
Ročník	První ročník gymnázia
Stručný obsah	Seznámení s nejvýznamnějšími bohy řecké a římské mytologie
Způsob využití	Výklad o bozích je doplněn otázkami. Na závěr je materiál (snímky 22, 24, 26 a 27) k zopakování, který je možné vytisknout a použít i jako pracovní list.
Autor	Mgr. Martina Svízelová
Kód	VY_32_INOVACE_16_CSVI20

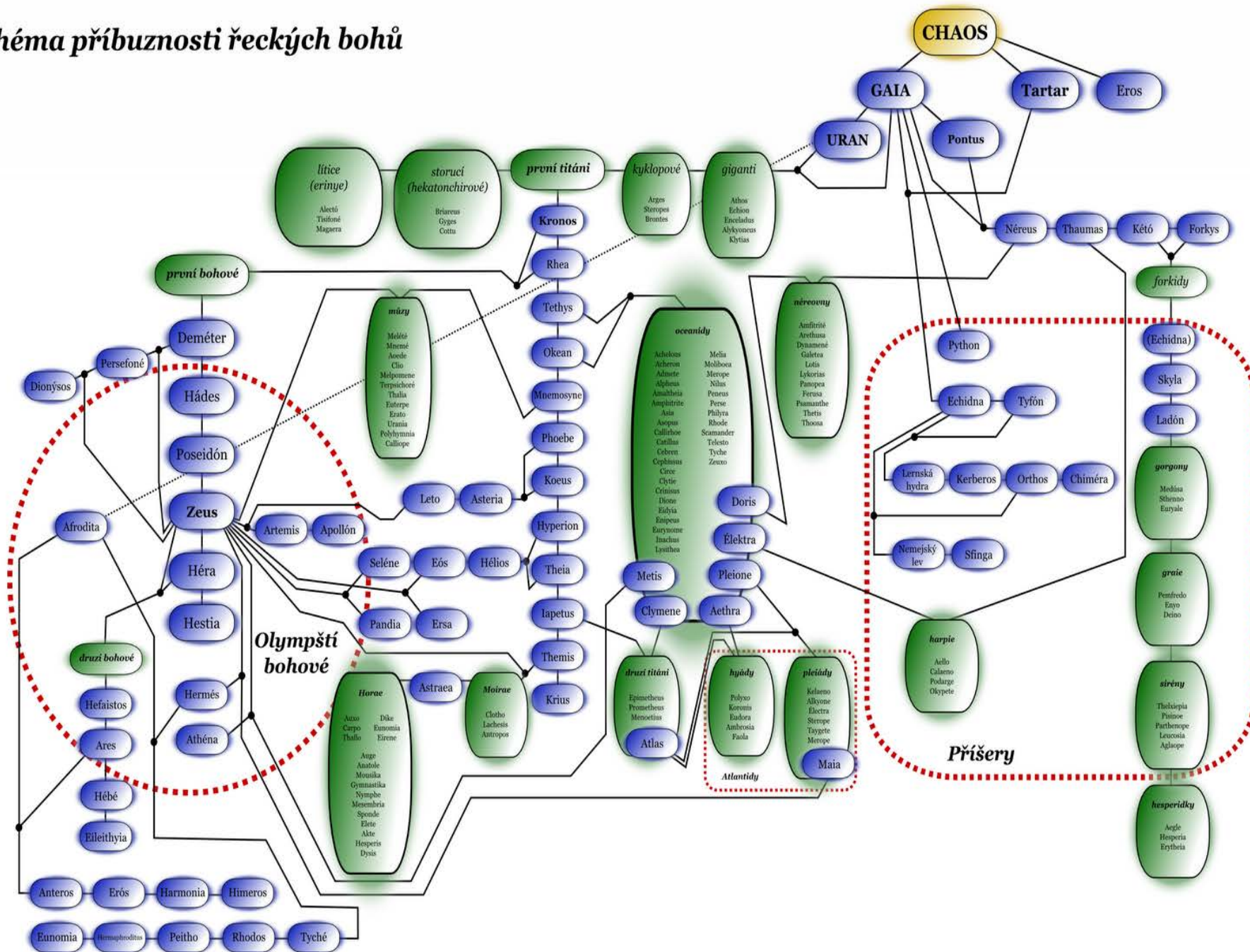
Náboženství

- Náboženství mělo pro starověk velký význam.
- Řekové i Římané věřili ve více bohů, tomuto způsobu říkáme polyteismus.
- Kromě velkých božstev jako například Héry uctívali i domácí bůžky, ochránce domácího krbu a rodiny.
- V mnoha dílech řecké i římské literatury bohové vystupují a hrají důležitou roli.

Jak je správně
2. pád č. j. od
jména ZEUS?

Bez DIA.

Schéma příbuznosti řeckých bohů

ZEUS

Kde
vládl?

- Byl bůh nebes a vládce bohů.
- V římské mytologii nese jméno **Iuppiter**.
- Jeho zbraní byl blesk, ptákem orel a stromem dub.
- Ačkoli byl ženat s **Hérou**, z jeho románek s četnými bohyněmi a jinými ženami byla počata spousta známých i méně známých dětí.

Na Olympu.

HÉRA

- **Sestra a Diova žena.**
- Byla uctívána jako **královna nebe a bohyně manželství a rodinného života.**
- V Římě je nazývána **Iuno.**

DEMETER

- V řecké mytologii je dcerou Titána Krona a jeho manželky a sestry Rhey, **tedy sestra Dia.**
- **Je bohyní plodnosti země a rolnictví.**
- Jejím římským protějškem je **Ceres.**

POSEIDON

Čeho je
Poseidon
bůh?

- Poseidon je starořeckým **bohem moře a vodního živlu**.
- Je to **syn Kronův a Rhein**, ale hned po narození byl svým otcem pozřen stejně jako jeho bratři a sestry, kromě nejmladšího Dia. Když Zeus dospěl, donutil otce všechny děti vyvrhnout.
- Poseidón dostal od Kyklopů **trojzubec**, který se stal jeho nástrojem a zbraní, sloužil mu k rozpoutání bouří a zemětřesení.
- Obdobou v římském náboženství je **Neptunus**.

HEFAISTOS

Jaký je jeho
atribut?

- Je **syn Dia a Héry**.
- V řecké mytologii byl **bohem ohně a kovářství**.
- Jeho římský ekvivalent je **Vulkán** (latinsky Vulcanus).
- Hefaistos byl po narození ošklivý a slabý.
- Vlastní matka ho pro jeho nedokonalost svrhla z Olympu.

Kovadlina.

A POLLON

- Byl **synem Dia a Leto**, dvojčetem Artemis.
- Apollon byl **bohem slunce, světla, umění, věštby a lékařství**.
- I on sám ovládal mistrně hru na lyru a lukostřelbu.
- V římské mytologii nese jméno Apollo.

AFRODITA

- Afrodita byla **bohyně lásky a krásy**.
- Byla zrozena z mořské pěny.
- Jejím stromem byla myrta a posvátnými ptáky holub, labuť a vrabec.
- Jejím **manželem byl bůh Hefaistos**.
- V Římě nese jméno **Venuše**.

Věděli byste, kdo
je autorem
tohoto obrazu
a jak se dílo
jmenuje?

Sandro Botticelli - Zrození Venuše.

ATHÉNA

- Byla dcerou Dia.
- Athéna představuje **bohyni moudrosti, řemesel, spravedlnosti a rozvážně vedené války.**
- Je zobrazována s přilbou a kopím, jejím zvířetem je sova.
- V Římě se jí říká **Minerva.**

ARES

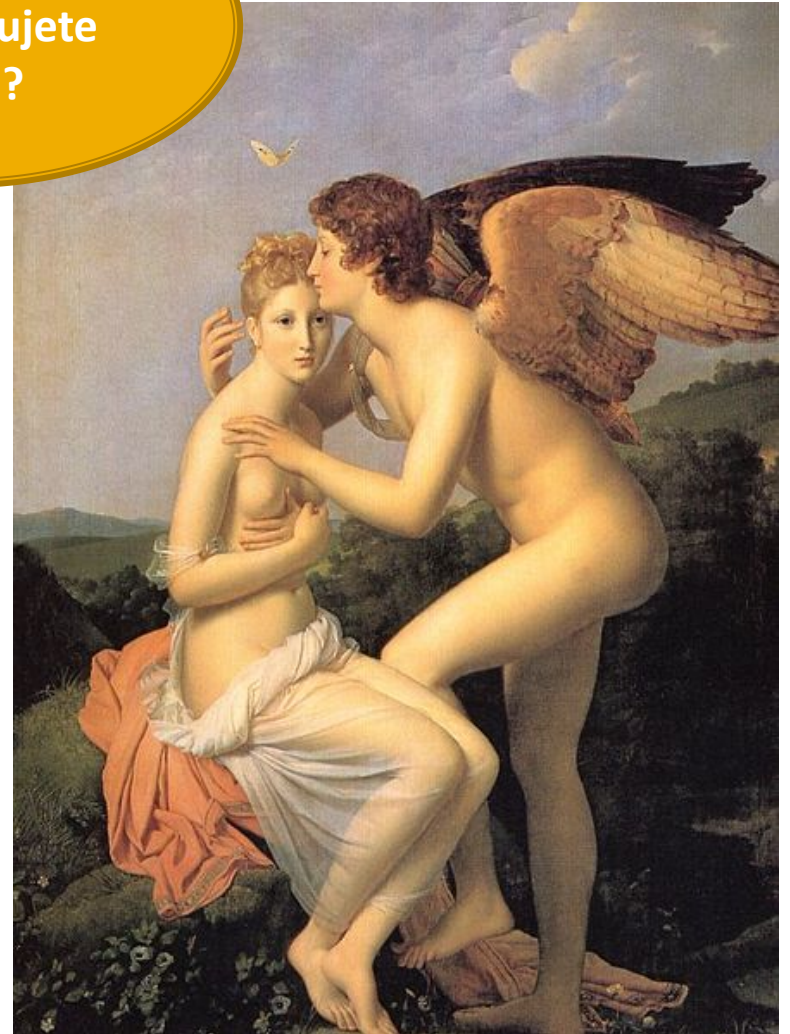
- Byl synem boha Dia a Héry.
- Představuje **boha zuřivé války a válečné vřavy**.
- Jeho milenkou byla bohyně krásy a lásky Afrodita.
- Římským ekvivalentem je **Mars**.

EROS

Jak si
představujete
Erota?

- **Syn boha války Area a bohyně lásky a krásy Afrodity.**
- **Je to bůh lásky a sama láska.**
- Byl uctíváný též jako božstvo úrody.
- V římské mytologii nese jméno **Amor** nebo **Cupid**.

DIONÝSOS

- V řecké mytologii je **synem nejvyššího boha Dia a jeho milenky Semely**.
- Je **bohem vína a nespoutaného veselí**.
- Původně byl i bohem úrody a plodnosti.
- V Římě je pojmenován jako **Bacchus nebo Dionysus**.

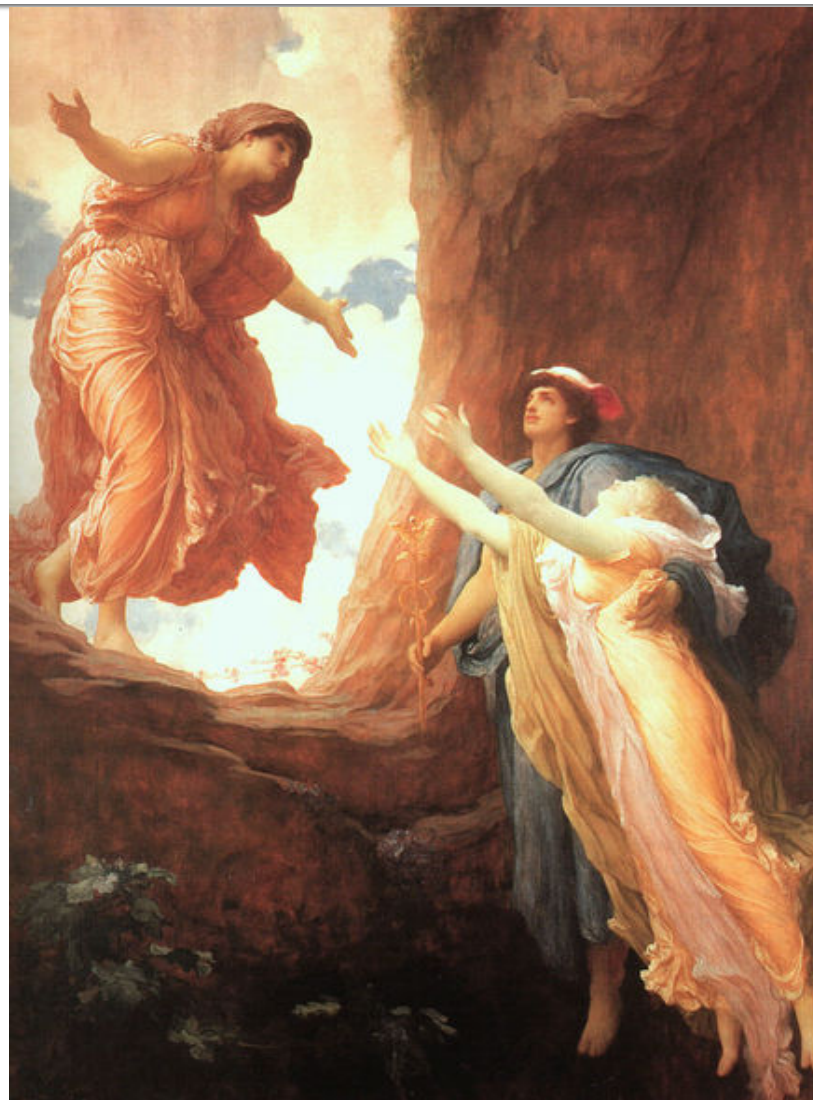
Poznáš podle
obrazku
Dionýsovy
atributy?

Vinná réva,
pohár, břečťan
ve vlasech.

PERSEFONA

- Byla dcerou nejvyššího boha Dia a bohyně Demetry.
- Manželka vládce podsvětí Háda.
- Latinsky **Proserpina**.

HÁDES

- Latinsky **Pluto**, **bůh podsvětí**.
- Je nejstarším synem Titána Krona a Rhey, **bratr Dia**.
- Po narození ho Kronos pozřel, protože se bál, že ho některý ze synů zbaví vlády.
- Hádrovi po dělení světa připadla říše mrtvých.
- Hádes unesl do podsvětí **Persefonu** a učinil z ní svou manželku a spoluvládkyni říše mrtvých.
- Z obětních zvířat měl nejraději černé ovce. Ze stromů mu byl zasvěcen cypřiš a z květin narcis.

Co je to za
zvíře u nohou
Háda?

Trojhlavý pes
Kerberos, strážce
vstupu do podsvětí.

ARTEMIS

- Byla dcerou Dia a Leto, sestrou Apollona.
- Je bohyně lovu a měsíce.
- Vystupuje také jako ochránkyně lesů a divoké zvěře.
- Římskou obdobou je **Diana**.

Jako správná
lovkyně toulec
s šípy.

Co Artemis
nese na
zádech?

NIKE

Nepřipomíná
vám logo
významné
americké
firmy?

- Je v řecké mytologii **bohyně vítězství**.
- Její matkou je Styx (nenávist) a otcem Pallas (boj).
- Centrem kultu bohyně Nike byl chrám na Akropoli v Athénách.
- V Římě je její obdobou **Victoria**.

Logo představuje
křídlo řecké bohyně
vítězství.

Doplňte dvojice latinských a řeckých jmen nejdůležitějších bohů.

- Zeus.....
-Ceres
- Artemis.....
-Neptunus
-Mars
- Héra.....
- Athéna.....
- Afrodita
- Hádes.....
-Bacchus
-Vulcanus
- Nike.....
- Eros.....

Řešení - doplňte dvojice latinských a řeckých jmen nejdůležitějších bohů.

- Zeus - IUPPITER
- DEMETER - Ceres
- Artemis- DIANA
- POSEIDON - Neptunus
- ARES - Mars
- Héra - IUNO
- Athéna - MINERVA
- Afrodita - VENUŠE
- Hádes - PLUTO
- DIONÝSOS - Bacchus
- HEFAISTOS - Vulcanus
- Nike - VICTORIA
- Eros - AMOR, CUPID

Je pravda, že...

Odpovídejte ANO/NE.

- Byla Minerva zobrazována s oštěpem, štítem a s přilbou na hlavě?
- Posvátným ptákem bohyně Junony byl holub?
- Byla Artemis bohyní moudrosti?
- Stala se Proserpina manželkou Vulkána?
- Léčí Apollon nemocné lidi?
- Přiřkl Paris vítězství ve sporu o krásu bohyni Héře?

Řešení

- Byla Minerva zobrazována s oštěpem, štítem a s přilbou na hlavě? ANO
- Posvátným ptákem bohyně Junony byl holub? ANO
- Byla Artemis bohyní moudrosti? NE - ZVÍŘAT A LOVU
- Stala se Proserpina manželkou Vulkána? ANO
- Léčí Apollon nemocné lidi? ANO
- Přiřkl Paris vítězství ve sporu o krásu bohyni Héře? NE - AFRODITĚ

Poznej boha.

- Z lásky k ženám bral_____ na sebe všelijaké podoby: kvůli Ledě se stal labutí.
- Utkal se s hadem, který střežil delfskou věštírnu, a vedl sbor Múz.
- Z Diovy lebky vyskočila v plné zbroji a její oblíbený pták – sova usedl na trůn.
- Dával tryskat pramenům, ale také rozpoutával zemětřesení.Říkali mu zemětřas.

- Tartaros a podsvětí splynuly v jednu podzemní říši zemřelých, kde vládl nelítostný_____.
- _____zosobňovala mízu země a zajišťovala klíčení obilí.
- Jeho kult byl velmi oblíbený taškáři a milovníky vína.
- S pomocí jedné z bohyň vyvázl Odysseus z mnohých nebezpečí.

Řešení - poznej boha.

- Z lásky k ženám bral ZEUS na sebe všelijaké podoby: kvůli Ledě se stal labutí.
- Utkal se s hadem, který střežil delfskou věštírnu, a vedl sbor Múz. APOLLON
- Z Diovy lebky vyskočila v plné zbroji a její oblíbený pták – sova usedl na trůn. ATHÉNA
- Dával tryskat pramenům, ale také rozpoutával zemětřesení. Říkali mu zemětřas. POSEIDON

- Tartaros a podsvětí splynuly v jednu podzemní říši zemřelých, kde vládl nelítostný HÁDES.
- DEMETER zosobňovala mízu země a zajišťovala klíčení obilí.
- Jeho kult byl velmi oblíbený taškáři a milovníky vína. DIONÝSOS
- S pomocí jedné z bohyň vyvázl Odysseus z mnohých nebezpečí. ATHÉNA

Zdroje

- Zeus: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:0038MAN_Poseidon---Zeus.jpg
- Hera: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nymphenburg-Statue-1a.jpg>
- Déméter: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Demeter.jpg>
- Poseidón: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Louvre_neptune_RF3006.jpg
- Apollón: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Lycian_Apollo_Louvre_Left.jpg
- Venuše: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Sandro_Botticelli_-_La_nascita_di_Venere_-_Google_Art_Project_-_edited.jpg
- Minerva: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bertel_Thorvaldsen-Minerva-Copenhagen.jpg?uselang=cs
- Arés: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ares_villa_Hadriana.jpg
- Amor: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gerard_FrancoisPascalSimon-Cupid_Psyche_end.jpg?uselang=cs
- Dionýsos: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Dioniso_del_tipo_Madrid-Varese_%28M._Prado%29_01.jpg
- Hádés: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hades-et-Cerberus-III.jpg>
- Persefóna: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:FredericLeighton-TheReturnofPerspephone%281891%29.jpg>
- Diana: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Diane_de_Versailles_Leochares.jpg
- Niké: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Paris.louvre.winged.500pix.jpg>
- Nike: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Old_Nike_logo.jpg?uselang=cs
- ESTIN, C. A LAPORTE, H. *Kniha o mytologii starého Řecka a Říma*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1994. ISBN 80-00-00171-3.